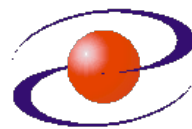

**UNIVERZITET CRNE GORE
ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET**

STUDIJSKI PROGRAM:	<i>ENERGETIKA I AUTOMATIKA</i>
PREDMET:	<i>SIGNALI I SISTEMI</i>
FOND ČASOVA:	<i>2+1+1</i>

LABORATORIJSKA VJEŽBA BROJ 3

NAZIV:	<i>DISKRETNA FOURIER-OVA TRANSFORMACIJA</i>
---------------	---

CILJEVI VJEŽBE:

- Diskretna Fourier-ova transformacija i inverzna diskretna Fourier-ova transformacija.
- Aliasing. Curenje spektra.

POTREBAN PRIBOR:

IME I PREZIME: _____.

BROJ INDEKSA: _____.

BROJ POENA:	
OVJERAVA:	
DATUM:	

1. APARATURA

Na raspolaganju su sljedeći uređaji i oprema:

- PC

Za izvođenje laboratorijske vježbe potreban je softverski paket MATLAB. U vježbi je pretpostavljeno da su studenti osposobljeni za korišćenje pomenutog softvera. Potrebno je predznanje sa prethodnih vježbi.

2. TEORIJSKA OSNOVA LABORATORIJSKE VJEŽBE

Diskretna Fourier-ova transformacija

Diskretna Fourier-ova transformacija (DFT) signala $x(n)$ je po definiciji:

$$X(k) = \sum_{n=0}^{N-1} x(n) W_N^{nk}$$

gde je $W_N = e^{-j(2\pi/N)}$. Uvedena je u digitalnu obradu signala iz razloga što je Fourier-ova transformacija diskretnog signala je analogna veličina.

Inverzna DFT se računa na sljedeći način:

$$x(n) = \sum_{k=0}^{N-1} X(k) W_N^{-nk}.$$

U MATLAB-u naredbom *fft* se vrši DFT diskretnog signala, dok *ifft* određuje inverznu DFT prosljeđenog niza. Raspored frekvencija ovako dobijene DFT je malo neuobičajen, jer prvo imamo $N/2$ odbiraka koje odgovaraju pozitivnim, pa $N/2$ odbiraka koje odgovaraju negativnim frekvencijama. Da bi frekvencije vratili u prirodni raspored koristimo naredbu *fftshift*. Inverzna ovoj je naredba *ifftshift*. Ukoliko posmatramo kontinualni signal $x(t)$, odbirke njegove Fourier-ove transformacije možemo dobiti kada *fft(x)* pomnožimo sa faktorom $2\pi/N$, gde je N dužina signala. Upotrebu *fft*-a objasnimo na jednom primjeru.

Primjer 1 Odrediti diskretnu Fourier-ovu transformaciju signala $x(t)=3\cos(12t)$, gdje je $0 \leq t < 2\pi$. Za korak odabiranja uzeti $T=\pi/24$.

```
clear
T=pi/24;
t=0:T:2*pi-T;
x=3*cos(12*t);
N=length(x);
DFT=fft(x)*2*pi/N;
DFTn=fftshift(DFT);
fmax=pi/T;
df=2*fmax/N;
f=-fmax:df:fmax-df;
stem(f,abs(DFTn))
```

Naredba *fft* vraća odbirke čiji je opseg frekvencija od $-\pi$ do π . Da bi smo formirali frekvencijsku osu koja odgovara analognoj frekvenciji bilo je potrebno preskalirati ovaj opseg. Ovo preskaliranje omogućava veza između digitalne i analogne frekvencije $\omega_a = \omega/T$. Zbog toga smo u primjeru maksimalnu frekvenciju odredili kao π/T .

Kod rada sa odbircima DFT-a mora se voditi računa o dvije stvari. Prva je to da treba uzeti cio broj perioda odabranog signala. Ukoliko nije odabran cio broj perioda dolazi do „curenja spektra“ i rezultati koje daje DFT nisu očekivani. Druga stvar je poštovanje teoreme o odabiranju. Ukoliko uslovi koji su propisani teoremom o odabiranju nisu zadovoljeni, dolazi do preklapanja spektara različitih komponenti signala.

3. ZADACI LABORATORIJSKE VJEŽBE

Zadatak 1. Definisati i grafički prikazati složeni signal $x(t)$:

$$x(t) = 1 + \sin(4t) + \sin(8t)/2 + \cos(24t)/4$$

na intervalu $0 \leq t < 2\pi$ sa korakom odabiranja $T=\pi/32$. Naći njegovu DFT i nacrtati amplitudski spektar.

Zadatak 2. Naći DFT signala

$$x(t) = \sin(10.25t) + \cos(24t)$$

definisano na intervalu $0 \leq t < 2\pi$. Za periodu odabiranja uzeti $T=\pi/32$. Šta zapažate? Da li ste dobili očekivane rezultate? Ako niste, predložiti kako da se otklonite dobijeni efekti.

Zadatak 3. Naći DFT signala

$$x(t) = \sin(24t) + \cos(48t)$$

definisano na intervalu $0 \leq t < 2\pi$. Za periodu odabiranja uzeti $T=\pi/32$. Šta se dešava sa DFT-om i zbog čega? Predložiti način za prevazilaženje problema.

Zadatak 4. Pomoću DFT-a odrediti konvoluciju signala $x(t)$ i $y(t)$ zadatih preko sledećih vektora

$$\begin{aligned}x &= [1 \ 2 \ -1 \ 3] \\y &= [1 \ 0 \ 3].\end{aligned}$$

Napomena: Konvolucija sračunata preko DFT-a predstavlja cirkularnu konvoluciju. Da bi se dobila konvolucija definisana u teorijskoj razradi ove vježbe potrebno je signale x i y dopuniti nulama do dužine rezultantnog signala, tj. do dužine $n+m-1$.

4. ZAKLJUČAK